

ANDRES MENING

En del av Oslo-avisene bragte i går redaksjonell omtale av Helset-sakens dokumenter:

«Arbeiderbladet»:

«Det nye som nu kommer til er at de to forsvarschefene, generalene Ruge og Hansson, slutter opp om Helsets aksjon, og gir en ny begrunnelse for at de trådte tilbake. General Ruge sier at statsråd Hauge og han ikke kunde trekke sammen, general Hansson at statsråd Hauge etter hans mening hadde en uheldig hånd som forsvarsminister, og at han som følge derav måtte imøtase et fortsatt dårlig samarbeide. Begge gjør oppmerksom på at dette er en subjektiv vurdering. Ingen av dem viser til konkrete eksempler som kan gi folk noen opplysning om hvorfor de ikke kunde trekke sammen. Begge har oppgitt andre grunner for sine avskjedsansøkninger for 2—2½ år siden. Den nye begrunnelsen kommer som en støtte for general Helset i hans aksjon, og selv om vi skal ta alt i den beste mening, så har vi rett til å slutte oss til at deres nye formuleringer har tatt farve av den aksjonen som er innledet.

Vårt håp står til Stortinget, at det er klar over faremomentene, og at vi trenger å fortsette arbeidet med å skape tillit om gjenreisningen av forsvaret.»

«Aftenposten»:

«Efter det som nu er oplyst er det egnet til å vekke en viss forbauselse at statsministeren har engagert sig så sterkt i denne sak, og at beslutningen om general Helsets frabeordning var enstemmig i regjeringen. Det bidrar til å komplisere saken og vanskeliggjøre en rask og heldig løsning av denne beklagelige konflikt.

Særlig general Ruges anførsler — i brevet til statsministeren og i det «militære testamente» som vi gjengir i utdrag — stiller statsministerens uttalelser om Helset (i begrunnelsen for frabeordningen) i

gjennem sitt lange liv har kong Gustaf kommet i kontakt med mange betydningsfulle mennesker, og hans utstrakte slektsforbindelser på tvers av landegrensene gjorde at han fikk et førstehånds kjennskap til politiske forhold i Europa. Han forstod å lytte til den nye tids ideer

og siste gang til undersøkelser i forbindelse med folkehelsen, i første rekke barnelammelse og reumatiske sykdommer.

I år er det også satt igang en stor innsamling til en nasjonalgave som skal brukes til beste for Sveriges ungdom.

et eiendommelig lys. Statsministerens påstand om at Helsets «opfatning synes å stå i strid med de grunnprinsipper som et demokratisk statsstyre må bygge på.» er etter dette ikke holdbar, og hans antagelse om at vilkårene var til stede for å medele Helset avskjed i medhold av grunnlovens § 22 lar sig neppe opprettholde.»

«Morgenbladet»:

«Dokumentet inneholder også et annet brev fra general Ruge til statsminister Gerhardsen, datert 15. september i fjor. Det gir et interessant utsyn over førkrigstidens norske militærpolitikk, og ender med en inntrengende appell til regjeringen om å ta initiativet til å legge frem en «kold og nøktern» oversikt over forsvarsberedskapenes status: «— vi menige borgere har krav på å få klar beskjed, også når det gjelder forsvaret. La oss ikke få igjen den kamouflering av fakta som bragte oss i ulykken i 1940.»

La oss håpe at statsministeren tar sitt utgangspunkt her, når han på torsdag skal gi sin redegjørelse i tinget. Så kan denne triste affære til tross for alt bli til gagn for vårt forsvar.»

«Nationen» (H.) behandler regjeringens stilling:

«En ting er imidlertid klart. Det råder ingen almen begeistring innenfor regjeringspartiet, ikke for forsvarsministeren i særdeleshet, og ennå mindre for regjeringens politikk i sin almindelighet. Det er planøkonomien som blir tyngre å fordøie etter hvert for partiets landrepresentanter. Før er det i regjeringsspissen blitt karakterisert som den rene bakvaskelse når noen har tillatt sig å peke på dette forhold; nu kan den nok ikke det lenger, for partiets egne representanter blir for hver ny omgang

mindre omsorgsfulle med innpakningen av den kritikk de kommer med, samtidig som den utvides til flere områder.

Det er kaanestøperier når enkelte skribenter fantaserer om at regjeringen søker avløsning. Men at planøkonomene innenfor regjeringen kan få det temmelig brydsomt med sine egne partifeller i tiden fremover er det meget som tyder på. Stormvarslelse i så måte er blitt flere etter hvert.»

«Drammens Tidende» (H.) skriver:

Det var nødvendig å avlede interessen fra det som var sakens kjerne, og så tildiktet statsministeren hr. Helset politiske motiver, som han visste at generalgittmannen aldri hadde hatt. Det er ikke bare statsråd Hauge som er kompromittert i denne sak, men like meget statsminister Gerhardsen. Hans politiske aktivum har vesentlig bestått i at han innen alle partier var ansett som en fair og ærlig mann. Statsministeren har selv sørget for at denne legende er blitt sterkt redusert. Hans prestisje i dag består bare i det parti hvis regjering han står i spissen for, har 76 medlemmer av Stortinget.»

«Farmand» skriver om generalersaken:

«Det er grunn til å protestere på det kraftigste mot at ledende officerer som viser ansvarsfull optreden, skal bli angrepet for udemokratisk handling. Det burde tvert imot være et krav at ledende officerer fratrer sine stillinger, hvis de finner at forsvaret ledes uforvarselig. Hvis general Laake hadde gått sin vei den 5. april 1940, den gang Nygaardsvold og Koht vedblev å sove tross forslaget om mobilisering, hadde kanskje både de og andre våknet.»

Tønder Blad 16/6. 48

112344